

**PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA DE LINGUA
GALEGA E LITERATURA**

CPI Aurelio Marcelino Rey García

Curso 2022-23

Contido

1. Introducción e contextualización.....	4
2. Contribución da materia ao desenvolvemento das competencias clave e perfil competencial	6
Contribución da materia ao desenvolvemento das competencias clave e perfil competencial de 2º ESO.....	8
Contribución da materia ao desenvolvemento das competencias clave e perfil competencial de 4º ESO.....	16
3. Obxectivos	30
3.1.- Xerais para secundaria.....	30
3.2.- Obxectivos básicos da etapa para os ámbitos lingüísticos na ESO	33
3.3.- Obxectivos para a área de Lingua galega e literatura na ESO.	34
4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliabile da temporalización, do grao mínimo de consecución e dos procedementos e instrumentos de avaliación	36
5. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.	54
6. Secuenciación de Unidades Didácticas.....	54
7. Concrecións metodolóxicas.	55
8. Transversalidade.....	57
Educación moral e cívica:.....	58
Educación para a paz:.....	58
Educación para a igualdade entre os sexos:.....	59
Educación ambiental:.....	59
Educación sexual:.....	59
Educación do consumidor:	59
Educación para o lecer:.....	59
9. Materiais e recursos didácticos.	59
10. Avaliación e criterios de cualificación.....	60
Avaliación continua	60
a) Probas (70% en 2º ESO; 80% en 4º ESO)	60
b) Lectura obrigatoria por trimestre (10%).....	61
c) Traballo (20% en 2º ESO; 10% en 4º ESO).....	61
Avaliación final	63
Avaliación extraordinaria	64
Penalizacións por faltas de ortografía e incorreccións orais:	64

11. Recuperación e avaliación da materia pendente	64
12. Avaliación da práctica docente	65
13. Avaliación da programación didáctica	67
14. Atención á diversidade	69
Medidas ordinarias (art. 42 da orde)	69
Medidas extraordinarias	71
15. Actividades complementarias e extraescolares	71
16. Plan lector	72
17. Docencia telemática	75
18. Referencias normativas	76

1. Introducción e contextualización.

A programación é un proxecto de intervención educativa dirixido a un alumnado concreto, nun período de tempo determinado e composta por unidades didácticas ordenadas e secuenciadas. Deste xeito, unha programación axudará a eliminar a improvisación, os programas incompletos e o esforzo inútil permitindo a flexibilidade dos contidos e a adaptación do traballo pedagóxico ás características culturais e ambientais do contexto. Así, programar é elaborar un plano de ensino e aprendizaxe nun contexto curricular, social e persoal determinado, é dicir, un proxecto didáctico cun contido concreto e cun enfoque metodolóxico específico para que non quede nunha simple expresión escrita e facela realidade.

O centro está situado na rúa José Mª Lastra no centro do Concello de Cuntis. Neste **curso 2022-23** o centro conta con 4 aulas de Educación Infantil, 10 de E. Primaria e 6 de E. Secundaria Obrigatoria que conforman un total de **362** alumnos e alumnas en total, dos **cales 119** son de secundaria.

Datos do alumnado:

	Total alumnado	Grupo A	Grupo B	Repetidores	Exención 2ª lingua e reforzos	Pendientes
2º ESO	27	27	-	-		1
4º ESO	21	21	-	1		1

Neste curso contamos con tres persoas que están exentas de lingua galega e literatura, dúas en 1º ESO e unha en 4º.

O noso centro conta con **41** profesoras e profesores, a maior parte con destino definitivo no centro. Así mesmo, hai unha auxiliar administrativa, un bedel, un equipo de catro persoas que se encarga de limpar o centro e unha coidadora.

O alumnado que acode a este centro é de extracción socio-económica media e baixa e procede tanto das aldeas do municipio como do núcleo urbano do Baño.

O alumnado de procedencia estranxeira é escaso, pero está bastante ben integrado.

O perfil lingüístico maioritario deste alumnado é monolingüe en galego ou bilingüe con predominio do galego, ben que se manifestan comportamentos diglósicos relacionados co suposto valor utilitario do castelán. Tendo en conta isto, a lingua de comunicación entre iguais é fundamentalmente agalego así como coas familias, o profesorado e o seu contorno en xeral. Tamén existe un grupo reducido de bilingües con predominio do castelán que ten esta lingua como inicial aínda que proven dun seo familiar galego-falante, feito que revela a perda da transmisión interxeracional. O problema lingüístico básico son as carencias dunha competencia comunicativa plena: problemas coa ortografía, ausencia de riqueza e variedade léxica, uso só do nivel coloquial (sobre todo na oralidade), insuficiente dominio do estándar, dificultades para elaborar distintos tipos de textos...

Respecto da ANPA, podemos afirmar que mantén unha relación estreita coa vida do centro educativo.

No presente curso escolar o Departamento de Lingua galega e literatura está constituído por:

- Carmiña Blanco Sieira: profesora de lingua galega e literatura, xefa do departamento e coordinadora do EDLG que imparte 14 horas de lingua galega e literatura en 1º (8 horas) e 3º (6 horas) da ESO e 2 horas de reforzo de linguas en 1º ESO-B.
- María Pilar Prieto Rodríguez: profesora nova no centro encargada de impartir lingua galega e literatura e lingua castelá e literatura en 2º e 4º ESO respectivamente. Na materia de lingua galega e literatura ten desdobre en 2º ESO polo que imparte neste nivel 6 horas semanais, namentres que en 4º ESO, 3 horas.

Por outro lado, o profesorado encargado de impartir os reforzos de lingua en 1º e 2º da ESO son:

- Susana Sánchez Aríns: profesora de lingua castelá e literatura, encárgase do reforzo de linguas en 2º ESO para o alumnado exento de francés.

- Carmiña Blanco Sieira, encargada de reforzar en 1º ESO B alumnado exento de francés.

2. Contribución da materia ao desenvolvemento das competencias clave e perfil competencial

Resulta obvio que a **competencia en comunicación lingüística** (CCL) é a máis traballada e desenvolvida dende a nosa área; constitúe de feito o noso obxectivo fundamental. Concrétase en todos os estándares de aprendizaxe, especificados en cada curso.

Porén, hai outras competencias básicas coas que garda unha relación moi estreita. Así sucede coa **competencia social e cívica** (CSC). Desde a materia de lingua galega e literatura, e a través do traballo con diferentes tipos de textos e situacións de comunicación, favorécese a aproximación crítica á realidade, así como o coñecemento e exercicio dos valores democráticos e dos dereitos civís. Concrétase en:

- ✓ Comentario crítico de distintos tipos de textos (especialmente xornalísticos ou procedentes dos medios de comunicación, orais ou escritos).
- ✓ Exercicio dos valores democráticos e dos dereitos civís, avaliable a través da observación directa do comportamento cotián do alumno/a.
- ✓ Capacidade de diálogo.
- ✓ Actitude crítica e rexeitamento ante os prexuízos de calquera caste.

En canto á **competencia dixital**(CD), a súa relación coa lingua galega e literatura ten dúas dimensión complementarias: dunha banda, cómpre aprender a utilizar unha serie de ferramentas que hoxe en día se presentan en soportes variados e que lles permitirán ás alumnas e aos alumnos mellorar as súas habilidades e obter información verbo da área que nos ocupa: desde as máis estritamente lingüísticas, como dicionarios, correctores ortográficos..., ata as relacionadas coa materia dun xeito menos exclusivo(enciclopedias, xornais dixitais...),pasando por outras de corte literario

(bibliotecas virtuais, catálogos de publicacións...). Doutra banda, a lingua mesma é unha ferramenta: aquela con que os cidadáns e cidadás nos enfrontamos á crecente cantidade de información de que se dispón. Con ela podemos e debemos seleccionar, analizar criticamente, organizar, relacionar e sintetizar esa información co fin de transformármola en coñecemento. Cómpre engadir a participación do noso colexio no proxecto *Abalar*, que implica todo o alumnado da ESO, así como o uso da plataforma *Moodle*. Concrétase en:

- ✓ Uso de dicionarios dixitais e enciclopedias virtuais.
- ✓ Uso de correctores ortográficos.
- ✓ Uso de xornais dixitais.
- ✓ Produción de textos propios tras a selección, análise crítica, esquematización e síntese da información.

Disponse de **conciencia e expresións culturais**(CCEC) se se crean, comprenden, aprecian e valoran con criterio manifestacións estéticas. Nesta área concrétase, sobre todo, no ámbito literario, mais tamén no coñecemento e valoración da riqueza cultural que supón a diversidade lingüística e a expresividade popular da fala. Concrétase en:

- ✓ Visita a museos
- ✓ Participación en concertos
- ✓ Asistencia a representacións teatrais
- ✓ Proxeccións de filmes e documentais
- ✓ Realización de roteiros literarios
- ✓ Encontro con escritores/as e intelectuais.

En canto á **competencia para aprender a aprender** (CAA), desenvólvese ao contribuír a linguaxe estruturación do pensamento e ao control da aprendizaxe; en concreto, ao perfeccionar a lectura comprensiva, a composición de resumos e de esquemas que organicen as ideas, a interpretación das informacións lingüísticas dos dicionarios, a exposición e as conclusións sobre tarefas académicas etc. Tamén contribuír decisiuamente o valorar a lectura e a escrita como fontes de enriquecemento propio. Concrétase en:

- ✓ Lectura comprensiva
- ✓ Conversación reflexiva
- ✓ Composición de resumos e de esquemas que organicen as ideas
- ✓ Interpretación das informacións lingüísticas dos dicionarios
- ✓ Exposición e conclusións sobre tarefas académicas
- ✓ Interese pola autocorrección
- ✓ Capacidade de auto e coavaliación

O **sentido da iniciativa e o espírito emprendedor** (CSIEE) promóvense desde a materia de lingua e literatura co contacto activo e continuo con distintos espazos de comunicación para aprender a manter unha actitude crítica ante as mensaxes recibidas; a localización e selección de información; a orientación lectora; o fomento da autoestima lingüística etc. Pero, ademais, o propio traballo da linguaxe é clave na análise de problemas, na elaboración de plans e nas toma de decisións. Concrétase en:

- ✓ Obradoiros de escrita
- ✓ Lectura interpretativa e dramatizada de obras literarias
- ✓ Uso dos medios de comunicación social (lectura do xornal)
- ✓ Uso das TIC
- ✓ Uso da Biblioteca

Na mesma liña, foméntase a reflexión sobre o feito lingüístico desde o rigor, contribuindo a desenvolver no alumnado a **competencia científica** (CMCCT). En particular, desde a nosa materia concrétase en:

- ✓ Lectura de mapas
- ✓ Comentario de gráficas
- ✓ Interpretación de estatísticas

Contribución da materia ao desenvolvemento das competencias clave e perfil competencial de 2º ESO.

CAA

- LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).
- LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.
- LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.
- LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
- LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.
- LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.
- LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.
- LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.
- LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.
- LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.
- LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.
- LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.
- LGB1.9.5. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.
- LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.
- LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.
- LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.
- LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.
- LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.
- LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.
- LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.
- LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.
- LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.
- LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.
- LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.
- LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.
- LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.

- LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.
- LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
- LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.
- LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.

CCEC

- LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.
- LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.
- LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.
- LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.
- LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.
- LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.
- LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.
- LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.
- LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.

CCL

- LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).
- LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.
- LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.
- LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).
- LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.
- LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.
- LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.
- LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.
- LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.9.5. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castellanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e para textuais: ilustracións e gráficos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias filmicas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.9.1. Sèrvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.
CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e para textuais: ilustracións e gráficos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.

- LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.
- LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.
- LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.

CSC

- LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).
- LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.
- LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.
- LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
- LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.
- LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.
- LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.
- LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.
- LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e dirixese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.
- LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.
- LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.
- LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.
- LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.
- LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
- LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.
- LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.
- LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).
- LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.
- LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.
- LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.
- LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.
- LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).

<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.
CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.

Contribución da materia ao desenvolvemento das competencias clave e perfil competencial de 4º ESO.

CAA

- LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos.
- LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización.
- LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.
- LGB1.6.5.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.
- LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.
- LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación.
- LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas.
- LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.
- LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.
- LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.
- LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.
- LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais).
- LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.
- LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.
- LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.
- LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais.
- LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.
CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruídos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.
CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.1.2. Distingue as partes nas que se estruturan as mensaxes orais, o tema, así como a idea principal e as secundarias.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.5.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.

- LGB1.65.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.
- LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.
- LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).
- LGB1.7.3. Empregan as intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.
- LGB1.7.4. Empregan as intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.
- LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación.
- LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.
- LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas.
- LGB1.9.2. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.
- LGB1.9.3. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.
- LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
- LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.
- LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.
- LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.
- LGB1.112 Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.
- LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.
- LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.
- LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais).

<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.1.2. Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar problemas de comprensión.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.2.1. Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2 2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2 3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.4.4.2. Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2 7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuizos ou mensaxes discriminatorias.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.7.2. Detecta prexuizos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.

- LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais).
- LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo.
- LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión.
- LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seu alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicarlas correctamente.
- LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos do texto é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación.
- LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.
- LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc.
- LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.
- LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).
- LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.
- LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.
- LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.
- LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida.
- LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.
- LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais.
- LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas.

- LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.
- LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.
- LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.
- LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras.
- LGB3.3.4. Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega.
- LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.
- LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.
- LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos.
- LGB3.6.2. Recoñece o valor funcional e social das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
- LGB3.7.1. Analiza e usa correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.
- LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.
- LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.
- LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.
- LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado.
- LGB3.8.5. Usa a terminoloxía sintáctica correcta.
- LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
- LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas.
- LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos.
- LGB3.10.3. Identifica a progresión temática en textos propios e alleos.
- LG3.11.1. Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplícaos nas producións propias.
- LGB3.11.2. Recoñece nun texto, e empréganas producións propias, os distintos procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade.

- LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.
- LGB3.12.2. Elabora producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao contexto, ao tema e ao xénero textual.
- LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
- LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.
- LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.
- LGB4.1.2. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura.
- LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI.
- LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).
- LGB4.2.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística.
- LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.
- LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.
- LGB4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada.
- LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual.
- LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega.
- LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno.
- LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.
- LGB4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.1. Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebate os argumentadamente.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.7.3. Valora a lingua estándar como variedade unificadora.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.7.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos có contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.

▪ LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos có contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente

▪ LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período ou períodos.

▪ LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.

▪ LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios.

▪ LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.

▪ LGLB5.5.1. Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas.

▪ LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.

▪ LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.

▪ LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.

▪ LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruidos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais.

▪ LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.

▪ LGB3.10.4. Elabora textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.

CD

▪ LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.

▪ LGB2 3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.

▪ LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.

▪ LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.

▪ LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seu alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicarlas correctamente.

▪ LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.

▪ LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc.

▪ LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.

▪ LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).

▪ LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.

▪ LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.

▪ LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.

▪ LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.

▪ LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).

▪ LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.

▪ LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.

▪ LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.

▪ LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.

CSC

▪ LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.

- LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.
- LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
- LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.
- LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
- LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.
- LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
- LGB1.112 Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.
- LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.
- LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.
- LGB2 2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).
- LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.
- LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.
- LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios).
- LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.
- LGB2 7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias.
- LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade.

- LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.
- LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.
- LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.
- LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).
- LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.
- LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.
- LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.
- LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI.
- LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).
- LGB4.2.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística.
- LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.
- LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.
- LGB4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada.
- LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual.
- LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega.
- LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno.
- LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB.4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.7.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentalmente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.
CSEIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.

3. Obxectivos

3.1.- Xerais para secundaria.

No artigo 10 do decreto que regula o currículo da Educación Secundaria Obrigatoria en Galicia recóllense os obxectivos para toda a etapa. Se ben o nivel que se pretende que consigan os alumnos non é o mesmo en todos os cursos, o certo é que todos estes obxectivos estarán presentes dende o inicio da etapa nas diferentes materias que conforman o currículo dos estudantes. Por outra

parte non todos eles se encontran igual de relacionados coa materia de Lingua Galega e Literatura. De todas formas, con maior ou menor intensidade, dende esta disciplina contribuírase a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores común dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para

- aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
 - i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
 - l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
 - m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medioambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
 - n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
 - ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
 - o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

3.2.- Obxectivos básicos da etapa para os ámbitos lingüísticos na ESO

- a) Comprender discursos orais e escritos nos diversos contextos da actividade social, cultural e académica.
- b) Expresarse oralmente de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural, adoptando mediante o diálogo actitudes de respecto e de colaboración cos demais.
- c) Utilizar eficazmente a lingua na actividade escolar para buscar, procesar e analizar información e mais para redactar ou expoñer textos propios do ámbito académico.
- d) Utilizar criticamente e con progresiva autonomía as bibliotecas, os medios de comunicación social e as TIC para obter, interpretar, elaborar e valorar información de diversos tipos e opinión diferentes.
- e) Aplicar con certa autonomía os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para comprender textos orais e escritos e mais para escribir e falar con adecuación, coherencia e corrección.
- f) Comprender as circunstancias que condicionaron a historia social da lingua galega, afirmándoa como propia de Galiza, así como as que hoxe condicionaron o seu uso, de xeito que se estea en disposición de superar as que supoñen obstáculos para a súa utilización en calquera contexto e situación.
- g) Coñecer e respectar a pluralidade plurilingüe e pluricultural do Estado español, de Europa e do mundo actual, facerse consciente, da riqueza que representa e entender as situación que provoca o contacto de linguas.
- h) Analizar os diferentes usos sociais das linguas para evitar os estereotipos que supoñen xuízos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas.
- i) Ler con fluidez, consolidar o hábito lector e facer da lectura fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecementos do mundo.

l) Comprender textos literarios utilizando os coñecementos sobre as convencións de cada xénero, os temas e motivos da tradición literaria e os recursos estilísticos.

m) Aproximarse ao coñecemento do patrimonio literario e valoralo como un xeito de simbolizar a experiencia individual e colectiva en diferentes contextos históricos-culturais.

3.3.- Obxectivos para a área de Lingua galega e literatura na ESO.

Propoñemos os seguintes obxectivos:

1. Valorar a lingua galega como propia de Galicia, comprendendo as circunstancias históricas que condicionaron a súa evolución.
2. Valorar as variedades xeográficas do galego con vistas á aprendizaxe da lingua estándar libre de interferencias e prexuízos.
3. Comprender diferentes tipos de mensaxes orais e escritas, analizando e valorando o seu uso nos diferentes contextos e situacións.
4. Expresarse oralmente e por escrito con coherencia, corrección, creatividade e adecuación ás súas necesidades comunicativas.
5. Coñecer e reflexionar sobre os elementos formais e os mecanismos da lingua nos seus planos fonolóxico, morfosintáctico, léxico-semántico e textual, e sobre as condicións de produción e recepción das mensaxes en contextos sociais de comunicación, co fin de desenvolver a capacidade para regular as propias producións lingüísticas.
6. Utilizar harmonicamente todos os recursos expresivos, tanto lingüísticos como non lingüísticos, na comunicación directa con outras persoas.
7. Utilizar a linguaxe oral e escrita como instrumento para a comprensión, análise e organización de feitos e saberes de calquera tipo.
8. Ler con fluidez, comprensión e actitude crítica, valorando a lectura como fonte de pracer, ampliación de experiencias, coñecemento do patrimonio cultural e como estímulo para unha práctica literaria propia.
9. Coñecer, analizar e interpretar as linguaxes específicas e as funcións sociais dos medios de comunicación, así como o seu poder na orientación da opinión pública e os intereses que poden representar.

- 10.** Analizar e xulgar fundada e criticamente os diferentes usos sociais das linguas, evitando os estereotipos que supoñan xuízos de valor e prexuízos (clasisistas, sexistas, racistas,...), mediante o recoñecemento do posible contido ideolóxico da linguaxe.
- 11.** Recoñecer os elementos estruturais e expresivos que caracterizan un texto literario, así como as principais obras e os autores máis significativos da literatura galega.
- 12.** Ler con fluidez, comprensión e actitude crítica, prezando a literatura galega como patrimonio cultural e como estímulo para una práctica literaria propia.

4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable da temporalización, do grao mínimo de consecución e dos procedementos e instrumentos de avaliación

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).			x	▪ LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais de carácter informativo.	Observación directa	Lista de control
▪ LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.			x	▪ LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais a resumos.	Observación directa	Lista de control
▪ LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.			x	▪ LGB1.2.1. Recoñece a idea xeral e os datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo .	Observación directa	Lista de control
▪ LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.			x	▪ LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	Observación directa	Lista de control
▪ LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	x	x	x	▪ LGB1.3.1. Usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e intervén na quenda que lle corresponde.	Observación directa	Lista de control

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
▪ LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.			x	▪ LGB1.3.2. Recoñece o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal .	Observación directa	Lista de control
▪ LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	x			▪ LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais de programas de carácter informativo.	Traballo grupal	Xornais
▪ LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	x			▪ LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións.	Traballo grupal	Xornais
▪ LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.		x		▪ LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	Traballo grupal	Cuestionario
▪ LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.			x	▪ LGB1.5.1. Recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	Proba oral	Lectura en voz alta
▪ LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.		x		▪ LGB1.5.2. Rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	Traballo grupal	Cuestionario
▪ LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.				▪ LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal.	Observación directa	Conversa na aula.
▪ LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.		x	x	▪ LGB1.6.1. Produce textos orais, con coherencia, cohesión e corrección.	Proba oral	Traballo na aula

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). 		x	x	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.2. Participa nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). 	Observación directa	Conversa na aula.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada). 	x	x	x	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego. 	Observación directa	Conversa na aula
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado. 			x	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico variado. 	Observación directa	Lista de control
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. 	x			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais e incorpóraos ás súas producións. 	Observación directa	Lista de control
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente. 		x	x	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras visualmente. 	Traballo individual	Rúbrica
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas. 			x	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas. 	Observación directa	Lista de control
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios. 		x	x	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.8.2. Cínguese ao tema, aínda que ás veces divaga e soe atender ás instrucións da persoa 	Observación directa	Rúbrica

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
				moderadora nos debates e coloquios.		
▪ LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	x	x	x	▪ LGB1.8.3. Expresa a súa opinión sobre unha obra de lectura.	Proba oral	Lista control
▪ LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.			x	▪ LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	Observación directa	Lista control
▪ LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.		x	x	▪ LGB1.9.2. Fai uso dalgúns aspectos prosódicos da linguaxe non verbal, manifesta certo autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con certa autoconfianza e seguridade.	Observación directa	Rúbrica
▪ LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.		x	x	▪ LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	Observación directa	Conversa coa profesora
▪ LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	x	x	x	▪ LGB1.9.4. Adecúa con certa regularidade a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	Observación directa	Conversa coa profesora
▪ LGB1.9.5. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	x	x	x	▪ LGB1.9.5. Soe recoñecer a avaliar erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e	Observación directa	Lista control

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
				castelanismos) nos discursos orais propios e trata, progresivamente, de evitalos.		
▪ LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	x	x	x	▪ LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, dá indicacións ou instrucións sinxelas.	Observación directa	Lista control
▪ LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	x			▪ LGB1.10.2. Desenvólvese con certa soltura en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	Observación directa	Lista control
▪ LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.		x		▪ LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	Observación directa	Lista control
▪ LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.			x	▪ LGB1.10.4. Analiza as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	Observación directa	Lista control
▪ LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.		x	x	▪ LGB2.1.1. Sintetiza o contido dun texto en resumos.	Proba escrita	Caderno
▪ LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.		x		▪ LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto e usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	Traballo grupal	Dicionarios e textos

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
▪ LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.		x		▪ LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias.	Traballo grupal	Textos
▪ LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.			x	▪ LGB2.1.4. Relaciona a información explícita dun escrito en función do contexto.	Traballo individual	Caderno
▪ LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.			x	▪ LGB2.1.5. Compila información para comprender o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	Traballo individual	Caderno
▪ LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.			x	▪ LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	Traballo grupal	Textos
▪ LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	x			▪ LGB2.2.1. Comprende e a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios e cartas persoais.	Observación directa	Lista control
▪ LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.			x	▪ LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.	Proba escrita	Cuestionario
▪ LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.		x		▪ LGB2.2.3. Comprende normas de convivencia.	Observación	Rúbrica

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
▪ LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).			x	▪ LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	Proba escrita	Cuestionario
▪ LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	x			▪ LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	Observación directa	Lista control
▪ LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.		x		▪ LGB2.4.1. Comprende textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	Traballo grupal	Cuestionario
▪ LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.				▪ LGB2.4.2. Identifica as características específicas dalgúns tipos de textos nos que se expoñan feitos das materias curriculares.	Observación directa	Rúbrica
▪ LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	x	x	x	▪ LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	Comunicación en clase	Lista de control

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
▪ LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.		xx	x	▪ LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	Observación directa	Lista de control
▪ LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.	x	x	x	▪ LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas e é quen de solicitar libros e vídeos con relativa autonomía.	Traballo grupal	Fichas
▪ LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.		x	x	▪ LGB2.6.1. Detecta con axuda do profesor mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	Exposición	Cuestionario
▪ LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	x	x	x	▪ LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos globais dun texto.	Comprensión lectora	Cuestionarios
▪ LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.			x	▪ LGB2.6.3. Elabora, con axuda, a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	Comprensión lectora	Rúbrica
▪ LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	x	x	x	▪ LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	Observación directa	Lista de control
▪ LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.		x	x	▪ LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción e ritmo adecuado á situación comunicativa.	Documentos audio	Rúbrica
▪ LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.			x	▪ LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.	Documentos audio	Lista de control
▪ LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.		x		▪ LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas do texto.	Proba escrita	Fichas

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
▪ LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.			x	▪ LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	Exposicións	Rúbrica
▪ LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).	x	x	x	▪ LGB2.8.3. Utiliza algúns elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).	Obradoiro da escrita	Fichas
▪ LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os párrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas)	x	x	x	▪ LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional.	Proba escrita	Fichas
▪ LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.	x	x	x	▪ LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.	Proba escrita	Ditado
▪ LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.			x	▪ LGB2.8.6. Usa, de forma dirixida, técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	Observación	Lista de control
▪ LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e para textuais: ilustracións e gráficos.			x	▪ LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e para textuais moi sinxelos: ilustracións e gráficos.	Obradoiro da escrita	Fichas
▪ LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.		x		▪ LGB2.9.1. Produce textos sinxelos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios,	Obradoiro da escrita	Caderno

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
				cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.		
▪ LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).			x	▪ LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	Proba escrita	Caderno
▪ LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.			x	▪ LGB2.11.1. Produce, en formato papel, textos de carácter educativo.	Proba escrita	Caderno
▪ LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	x	x		▪ LGB2.12.1. Produce, en formato papel, escritos narrativos e descritivos.	Traballo individual	Caderno
▪ LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.		x	x	▪ LGB2.12.2. Resume narracións e descrições e intenta non parafrasear o texto resumido.	Proba escrita	Fichas
▪ LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.			x	▪ LGB2.13.1. Usa algunhas técnicas de tratamento textual coas TIC para mellorar os escritos.	Traballo individual	test
▪ LGB2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.	x	x	x	▪ LGB2.14.1. Describe os valores da escritura para comunicar experiencias e transmitir coñecementos.	Obradoiro escrita	Caderno

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
▪ LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	x	x	x	▪ LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario apropiado para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	Exposicións	Rúbricas
▪ LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.		x	x	▪ LGB3.2.1. Pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	Proba oral	Lista control
▪ LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.			x	▪ LGB3.3.1. Obtén, con algunha axuda, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	Proba grupal	Cuestionario
▪ LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.		x	x	▪ LGB3.4.1. Completa textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	Proba individual	Fichas
▪ LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	x	x	x	▪ LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	Proba individual	Exames
▪ LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.		x	x	▪ LGB3.5.2. É capaz de aplicar algunhas estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	Traballo individual	Lista de control
▪ LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.		x		▪ LGB3.6.1. Usa con certa corrección a puntuación para a cohesión textual.	Traballo individual	Fichas

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos. 		x	x	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos. 	Proba escrita	Exame 5 preguntas
<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade. 	x	x	x	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.2. Exprésase, utilizando os recursos da lingua certa con flexibilidade e creatividade. 	Proba oral	Rúbrica
<ul style="list-style-type: none"> LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto. 			x	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.8.1. Identifica e usa algúns tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como algúns mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto. 	Proba escrita	Fichas
<ul style="list-style-type: none"> LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna. 		x		<ul style="list-style-type: none"> LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna. 	Proba escrita	Caderno
<ul style="list-style-type: none"> LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos. 			x	<ul style="list-style-type: none"> LG3.9.1. Elaboro enunciados de maneira axeitada atendendo aos compoñentes sintácticos. 	Traballo individual	Fichas
<ul style="list-style-type: none"> LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora. 	x	x	x	<ul style="list-style-type: none"> LG3.10.1. Recoñece os principais erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación. 	Comunicación en clase	Lista de control

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
<ul style="list-style-type: none"> LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. 		x	x	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.11.1. Participa en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais. 	Exposicións	Rúbricas
<ul style="list-style-type: none"> LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras. 			x	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras. 	Exposicións	Rúbrica
<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos. 		x	x	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos. 	Observación directa	Cuestionario
<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego. 			x	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.2. Distingue entre linguas minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego. 	Traballo grupal	Lista control
<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural. 	x			<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España. 	Comunicación en clase	Fichas

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
▪ LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.			x	▪ LGB4.1.4. Coñece algunhas linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.	Comunicación clase	Fichas
▪ LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.		x		▪ LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece algún dos territorios que a integran.	Comunicación clase	Lista control
▪ LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.			x	▪ LGB4.1.6. Coñece os principais recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade.	Debate	Lista control
▪ LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.			x	▪ LGB4.2.1. Describe de forma xeral, a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno	Realización traballos	Cuestionario
▪ LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.			x	▪ LGB4.2.2. Coñece algún dos topónimos galegos.	Comunicación de clase	Fichas
▪ LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.			x	▪ LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.	Comunicación clase	Cuestionario
▪ LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.		x		▪ LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír	Observación aula	Cuestionarios

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
				individual e socialmente á normalización da lingua galega.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local. 			x	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.1. Coñece de forma moi xeral a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local. 	Traballo individual	Fichas
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno. 		x		<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística. 	Debate	Lista de control
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego. 			x	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.1. Identifica as variantes diafásicas do galego. 	Proba escrita	Caderno
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil. 				<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.2. Identifica na súa fala os trazos propios da xerga estudantil. 	Exposición oral	Enquisas de autoavaliación
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora. 		x		<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora. 	Proba escrita	Lista control
<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona. 			x	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona. 	Proba oral	Cuestionario

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos. 				<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve un certo criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos. 	Proba escrita	Exame
<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios. 		x		<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios. 	Proba escrita	Rúbrica
<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos. 			x	<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente poemas recitados ou cantados e determina o tema principal. 	Proba oral	Rúbrica
<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais. 	x			<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais. 	Observación aula	Rúbrica
<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros. 		x		<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente pezas teatrais e recoñece os 	Observación aula	Fichas

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
				compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.		
<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. 			x	<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as principais coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. 	Traballo grupal	Rúbricas
<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. 			x	<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.5.2. Compara textos sinxelos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. 	Traballo grupal	Fichas
<ul style="list-style-type: none"> LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos. 		x	x	<ul style="list-style-type: none"> LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada. 	Comentario textos	Cuestionarios
<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula. 			x	<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.7.1. Escribe textos sinxelos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos traballados na aula. 	Traballos escritos	Caderno
<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica. 			x	<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.8.1. Caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica. 	Proba grupal	Cuestionario
<ul style="list-style-type: none"> LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas. 				<ul style="list-style-type: none"> LGB5.8.2. Identifica os principais trazos da linguaxe. 	Proba grupal	Lista control

2º ESO	Temporalización			Grao mínimo de consecución	Avaliación	
	1ºT	2ºT	3ºT		Procedementos	Instrumentos
<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.9.1. Servesse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes. 	x	x	x	<ul style="list-style-type: none"> LGLB5.9.1. Servesse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes. 	Proba grupal	Lista de control

5. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

Nº	Indicador de logro	Previsto	Acadado
1	Porcentaxes desenvolvidas da P.D.	70%	
2	Porcentaxe alumnado que recupera materia pendente	100%	
3	Porcentaxe alumnado que supera a materia na 1ª avaliación	60%	
4	Porcentaxe alumnado que supera materia na 2ª avaliación	70%	
5	Porcentaxe alumnado que supera materia na 3ª avaliación	80%	
6	Porcentaxe alumnado que supera materia na convocatoria ordinaria de xuño	80%	
7	Porcentaxe alumnado que supera materia na convocatoria extraordinaria de xuño	90%	

6. Secuenciación de Unidades Didácticas.

Secuenciación de Unidades Didácticas				
2º ESO				
Nº	Título	Trimestre		
		1º T	2º T	3º T
1	Un mundo de noticias. Formamos palabras I	X		
2	Narración, descrición e diálogo. Formamos palabras	X		
3	Escríbeme un diario. Substantivos	X		
4	Poetizándonos. Adxectivos		X	
5	Solicitudes. Verbos		X	
6	Exposicións. A frase		X	
7	A procura de información. A cláusula			X
8	A sétima arte. Suxeito e predicado			X
9	Os textos académicos. Os complementos			X

Secuenciación de Unidades Didácticas

4º ESO

Nº	Título	Trimestre		
		1º T	2º T	3º T
1	Ramón Cabanillas	X		
2	Grupo Nós e Castelao	X		
3	As vangardas. Manuel Antonio e Dieste	X		
4	Literatura do exilio		X	
5	Narrativa da posguerra		X	
6	Poesía da posguerra. Celso E. Ferreiro		X	
7	Narrativa: do 75 á actualidade			X
8	Poesía: do 76 á actualidade			X
9	Teatro: do 73 á actualidade			X

55

7. Concrecións metodolóxicas.

Na materia de Lingua e Literatura Galega prima a necesidade de traballar coas catro destrezas lingüísticas básicas (entender, falar, ler e escribir) dun xeito integrado, intentando darlles prioridade a aquelas que se detecten como as máis deficitarias para o noso alumnado. Este enfoque observase baixo o Tratamento Integrado das Linguas (TIL) polo que se fai necesario coordinar, na medida do posible, coas outras materias lingüísticas, especialmente Lingua Castelá, o reparto de contidos, procesos e estratexias.

Por outra banda, a sociedade actual require da capacidade de enfrontarse a unha grande cantidade de información. Por este motivo o seu tratamento é un dos obxectivos do sistema educativo. Este reto concrétese na necesidade de integrar o manexo de diversos soportes e fontes, utilizando tanto medios audiovisuais coma informáticos, enfrontando o alumnado coa tarefa de busca, selección, análise e interpretación da información e axudándoo a desenvolver a súa capacidade crítica con respecto a ela.

O método basearase fundamentalmente na lectura, análise, comentario e produción de textos de diversos tipos. Aproveitando o método de ensino unitario da lingua e a literatura, procurarase en ocasións a coincidencia de textos para análise literaria e para análise lingüística; ademais, empregaranse outros textos non literarios para recoñecer e analizar os procesos de construción textual co obxectivo de que o alumnado elabore os seus propios textos conforme eses procedementos construtivos.

A biblioteca do centro móstrase así como un recurso cun alto valor dentro da comunidade educativa que deberemos ter moi en conta á hora de programar as nosas actividades docentes.

As materias lingüísticas, en xeral, contribúen de forma importante ao desenvolvemento e aprendizaxe do currículo por canto que son instrumentos de comunicación, soporte básico do coñecemento, vehículo para as relacións sociais e para a expresión emocional. Neste sentido, para desenvolver o currículo da materia de lingua galega e literatura, seguiranse as orientacións metodolóxicas que pasamos a enunciar:

- Adoptar un enfoque principalmente comunicativo no ensino e aprendizaxe da lingua, que faga do texto a unidade comunicativa fundamental e que favoreza o emprego do idioma, tanto oralmente como por escrito, en distintas funcións e contextos de uso. Por tanto, as habilidades e estratexias lingüísticas deben ser obxecto de especial atención sen por iso desdeñar a reflexión e o coñecemento do código lingüístico nin renunciar ao dominio das normas e usos gramaticais.
- Proporcionar e traballar con textos de distinta tipoloxía e natureza, escritos e orais, especialmente expositivos e argumentativos, así como aqueles da vida cotiá.
- Promover a utilización da diversidade de fontes e recursos existentes para a obtención da información.
- Propiciar a implementación de procesos de busca guiada da información, tanto na biblioteca coma na Internet ou noutros medios e fontes, así como

a composición satisfactoria de textos utilizando distintos soportes.

- Propiciar non só actividades individuais, senón tamén grupais, que favorezan o intercambio respectuoso de ideas, a elaboración de discursos argumentativos e o espírito crítico e cooperativo. Utilizaranse estratexias de aprendizaxe cooperativa.
- Propiciar dinámicas que impliquen o alumnado e o leven á participación na planificación e avaliación das súas propias actividades, introducindo estratexias de autoavaliación e coavaliación.
- Facer lectura, interpretación e valoración de obras literarias, así como pór de manifesto a súa relación coas outras artes.

A metodoloxía será, pois, dinámica e participativa: fomentarse o traballo conxunto de todo o grupo-clase baixo a coordinación e orientación da profesora. A función da docente consistirá, sobre todo, en organizar o traballo do alumnado e fomentar a aprendizaxe por descubrimento, recorrendo só o necesario ás exposicións maxistras e dinamizando o grupo-clase para evitar caer na pasividade e na recepción maquinal de contidos que se asimilan sen a máis mínima reflexión.

8. Transversalidade.

Mantemos a idea de transversalidade como forma de relacionar os contidos da materia cos doutras, considerando os valores e as actitudes implícitos nestes contidos. O propósito é contribuír a que a educación dos estudantes se leve a cabo cunha maior unidade de criterio entre as distintas materias, o que pode lograrse prestando atención, ao presentar a organización do proxecto curricular, a aqueles contidos que posúen carácter interdisciplinar. Cómpre sinalar que durante este curso 2022-23 o tema transversal do centro é **“A nosa Terra. O abandono do rural”** polo que, na medida do posible, as actividades, proxectos e o tratamento dos diferentes conceptos estarán relacionados con el.

Estes contidos transversais poden incluírse en diversas categorías:

- Educación moral e cívica.
- Educación para a paz.

- Educación para a saúde e a calidade de vida.
- Educación para a igualdade entre os sexos.
- Educación ambiental.
- Educación sexual.
- Educación para o consumidor.
- Educación para o lecer.
- Educación viaria.

Cada un dos contidos transversais están relacionados cos estándares de aprendizaxe en cada unha das unidades e así é como os relacionariamos coa nosa materia:

Educación moral e cívica:

- A tipoloxía textual, sobre todo a argumentación e a exposición propiciarán a receptividade, o interese e o respecto polas opinión alleas expresadas a través da lingua oral e escrita. Tomar conciencia da importancia da arte de convencer para facilitar a convivencia.
- Lingua e sociedade: estes contidos axudaran a recoñecer a lingua galega como a propia de Galicia e valorar as linguas como produto das circunstancias históricas, políticas e culturais. Preténdese unha valoración xusta e equilibrada dos diversos pobos e culturas, evitando tópicos que atentan contra a dignidade humana. Mediante o respecto pola diversidade lingüística da Península acadaremos unha actitude de comprensión e tolerancia cara ás opcións lingüísticas non coincidentes coa propia.

Educación para a paz:

- A comunicación humana: a importancia fundamental que ten nas nosas vidas poder comunicarnos cos demais e romper todo tipo de barreiras a través da lingua.
- A lírica medieval galego-portuguesa: a convivencia lingüística entre ambos os territorios; neste período de progreso, riqueza e paz, os señores feudais puideron esquecer a guerra e dedicarse a outros mesteres máis relacionados co lecer e coa cultura.

Educación para a igualdade entre os sexos:

- A poesía lírica: expresa os sentimentos e emocións do poeta e ensínanos a valorar a dignidade persoal, a propia e a dos demais.
- A Rosalía «feminista»: os artigos xornalísticos, o *Conto gallego*, o prólogo de *Follas novas* (e o apartado «As viudas dos vivos e as viudas dos mortos») serven para propiciar unha reflexión sobre a discriminación sexual.

Educación ambiental:

- A literatura de Rosalía, Pondal, Cabanillas... fainos amar e respectar a natureza como un dos bens mais prezados do ser humano e da nosa comunidade.

Educación sexual:

- Interpretando o compoñente erótico das cantigas ou doutros poemas de temática amorosa.

Educación do consumidor:

- O estudo dos medios de comunicación dá pé para espertar o espírito crítico ante as mensaxes que a publicidade emite.

Educación para o lecer:

- O apartado dedicado á lectura, en concreto, e todos os temas de literatura, en xeral, propiciarán o hábito da lectura como fonte de pracer e como actividade gratificante e enriquecedora.

9. Materiais e recursos didácticos.

Un dos nosos obxectivos é a motivación do alumnado e para iso consideramos imprescindible a utilización de diferentes recursos e materiais didácticos que chamen a súa atención. Deste xeito nas nosas clases non só estarán presentes os cadernos e os textos, senón que botaremos man de gravacións radiofónicas, audicións, series televisivas, anuncios publicitarios, DVDs, Internet, cadros, imaxes, táboas, organigramas, revistas, xornais, dicionarios...

Tal e como se foi especificando nas diferentes metodoloxías, botaremos man de materiais diversos como as Tics, exposicións que cheguen ao centro ou haxa nas instalacións culturais do Concello e mesmo faremos un uso continuado da

biblioteca. Noutras ocasións e sobre todo para levar a cabo as tarefas por proxectos, utilizaranse fichas elaboradas especificamente polo profesorado.

Valórase a posibilidade de continuar utilizando o libro de texto de Lingua galega e literatura da editorial Xerais en 2º e 4º da ESO e, no caso de non dispor de libros suficientes, faranse fotocopias de páxinas seleccionadas con antelación. En todo caso, será un material complementario que combinaremos con outros recursos dispoñibles na rede e con material elaborado polo profesorado que imparte clases de galego.

10. Avaliación e criterios de cualificación

Realizarase unha **avaliación inicial** ao principio de curso, deseñada para detectar as dificultades individuais e colectivas relacionadas coa materia. Ao mesmo tempo, procurarase descubrir tamén as potencialidades do alumnado, as súas calidades, preferencias e afeccións para aproveitalas e poñelas en relación coa metodoloxía e ao servizo do éxito das actividades que se desenvolvan. A avaliación inicial constará de varias partes que contemplarán a expresión oral, a fluidez e comprensión, a expresión escrita e aspectos xerais referidos á historia da literatura, ao coñecemento da lingua e á sociolingüística, con adecuación a cada un dos cursos. Trala realización desta avaliación, e en colaboración co departamento de Orientación, determinarase o alumnado que vai recibir reforzo específico na aula e as características do mesmo. Incluiranse nas actas de departamento as resolucións tomadas en cada curso tras a avaliación inicial, así como un seguimento trimestral das mesmas.

Avaliación continua

a) Probas (70% en 2º ESO; 80% en 4º ESO)

En cada trimestre faranse dúas probas (“exames”). Nestas probas serán avaliados os estándares de aprendizaxe sinalados no apartado correspondente de cada curso. A nota máxima con que se cualifican estas probas é dun 70% en 2º da ESO e dun 80% en 4º. En cada pregunta indicárase o valor da mesma.

- En 4º da ESO, a literatura terá un peso maior ca o resto dos contidos.

b) Lectura obrigatoria por trimestre (10%)

En cada trimestre o alumnado deberá ler, obrigatoriamamente, unha obra literaria que determinará a docente. O control desta lectura farase por escrito ou oralmente, segundo criterio da profesora, con varias preguntas relacionadas co contido e coa opinión persoal da obra en xeral e/ou os elementos narrativos en particular (narrador, personaxes principais e secundarios, tempo, espazo...). Constará de varias preguntas e valorarase até 1 punto. Terase en conta o contido sobre a lectura, a redacción, a expresión e a corrección ortográfica.

A final de curso, o alumnado que teña as lecturas non aptas non superará a materia, aínda que a media das probas feitas (exames) e do seu traballo na aula e na casa lle dea para aprobar.

- Contemplamos a posibilidade de incrementar a nota de cada avaliación con lecturas opcionais; trátase dun incentivo neste tempo de crise lectora. Preferiblemente serían probas orais (exposicións) que poderían realizarse na hora de clase ou nun recreo. Neste apartado, poderán acadar até 0,5 puntos por trimestre despois de facer a media, independentemente do número de lecturas ás que se presenten voluntarias/os.
- É importante aclarar que para poder presentarse ás lecturas voluntarias en cada avaliación cómpre ter apta a lectura obrigatoria da mesma. Desta forma, para que o alumnado interesado se poida organizar mellor, imos realizar as probas de lectura obrigada de cada avaliación o máis pronto posible.

c) Traballo (20% en 2º ESO; 10% en 4º ESO)

Neste apartado referímonos tanto ao traballo de aula coma o de casa. A profesora levará un rexistro do traballo feito polo alumnado na aula por medio da observación diaria. Valorará a actitude cara a lingua, o traballo diario que se lle encomende facer ao alumnado na aula e, moi especialmente, que o alumnado se exprese con corrección nas diferentes interaccións orais dentro da aula: dar opinión persoais, responder acertadamente a preguntas que se lle poidan facer,

etc.... E, por outra banda, no traballo de casa, terase en conta a realización do traballo feito polo alumnado fóra da aula.

Cómpre puntualizar que en 2º da ESO tamén se terá en conta neste apartado o caderno da alumna/o; teremos en conta a presentación, orde, limpeza, que as tarefas estean feitas e corrixidas... O caderno poderáselles pedir para a súa revisión un pouco antes de cada avaliación.

CÓMPRE LEMBRAR...

- A docente valorará a calidade da lingua oral (lingua galega estándar e adecuación ao rexistro en cada situación comunicativa, especialmente o rexistro formal) en cada avaliación en todos os cursos da ESO a través da interacción diaria profesora-alumna/o e/ou ben a través de probas orais puntuais.
- Nas probas escritas, a docente terá en conta non só o que se di senón como se di, isto é, a expresión, coherencia e cohesión dos escritos así como a limpeza e presentación dos mesmos. Unha proba escrita, contestada correctamente, pero mal redactada e presentada, non se valorará de igual forma ca outra ben contestada tamén, pero con boa expresión, coherente, cohesionada, limpa e ben presentada.
- Uso da lingua galega. Na materia de Lingua Galega e Literatura o uso da lingua galega a nivel escrito e/ou oral é obrigatorio. O uso doutra(s) lingua(s) pode ser motivo para baixar a nota até dous puntos por avaliación cando se faga de maneira reiterada, ou mesmo suspender a materia de non a usar nunca.
- Na cualificación das avaliacións, se for preciso, aplicarase o seguinte criterio para o redondeo das notas: se o primeiro decimal é igual ou inferior a 5, a nota redondéase á baixa, así un 3,5 quedará nun 3 ou un 6,4 será un 6. Pola contra, se ese primeiro decimal é superior a 5 a nota redondéase á alza: un 5,6 será un 6 ou un 7,9 será un 8.
- Para aprobar cada avaliación o alumnado deberá sacar un 5 como mínimo; daquela, **unha nota inferior a este resultado é un suspenso**. Para aprobar a materia a final de curso, terá que sacar un 5 como mínimo despois de facer a media aritmética das tres avaliacións.

- Aclarar que a final de curso faremos a media aritmética das tres avaliacións, sempre e cando a nota media do derradeiro trimestre sexa igual ou superior a 5. Isto quere dicir que terá que aprobar obrigatoriamente a 3ª avaliación para poder facer a media aritmética. De non ser así, terá que recuperala.
- No 2º trimestre dado que o noso colexio ten pensado participar no programa “21 Días co galego” teremos en conta o grao de implicación do alumnado no mesmo. Desta maneira, dentro do 70% en 2º da ESO e do 80% en 4º, valoraremos cun 25% da nota o apartado de sociolingüística.

Mecanismos de recuperación

Contémplase a posibilidade de recuperar os libros de lectura que estean suspensos. Esta recuperación farase durante a primeira semana á volta do período vacacional (Nadal e Semana Santa). De seguir suspensos, terán unha derradeira oportunidade a finais de maio ou principios de xuño. Nas recuperacións dos libros de lectura, o alumnado optará a “apto” ou “non apto” sen outro tipo de cualificación.

Non haberá recuperación por avaliacións.

Avaliación final

- A avaliación final será o resultado da media aritmética das tres avaliacións mais é importante aclarar que para facer as medias finais de xuño teranse en conta as notas *reais* de cada avaliación. Isto é, se unha persoa saca na 1ª avaliación un 5,9 aínda que no boletín de notas conste un 6, á hora de facer as medias finais teremos en conta a primeira nota, non a segunda.
- Para aprobar a materia a final de curso, terá que sacar un 5 como mínimo despois de facer a media aritmética das tres avaliacións. De non ser así, terá que recuperar a avaliación ou avaliacións que teña suspensas.
- Como xa se dixo anteriormente, a final de curso faremos a media aritmética das tres avaliacións, sempre e cando a nota media do

derradeiro trimestre sexa igual ou superior a 5. Isto quere dicir que terá que aprobar obrigatoriamente a 3ª avaliación para poder facer a media aritmética. De non ser así, terá que recuperala.

Avaliación extraordinaria

En xuño faremos unha recuperación extraordinaria de toda a materia para o alumnado que non logre acadar un 5. Será unha única proba escrita de toda a materia do curso e de todos os estándares que se poidan concretar na mesma. Nesta proba extraordinaria poderá haber preguntas dun libro de lectura dos lidos durante o curso ou doutro que acorde alumno/a-profesora.

64

Exame.....10 puntos.....100%

Penalizacións por faltas de ortografía e incorreccións orais:

1º e 2º da ESO: cada erro ortográfico ou incorrección oral baixa **0'05 puntos**. Por exemplo, formas alleas ao estándar vixente (*mañán*), acentuación non diacrítica (*sua, ademáis*); maiúsculas e minúsculas; formas contrarias á norma lingüística (b,v,h,y), acentuación diacrítica (*fora/fóra*); ou erros moi graves na morfoloxía ou na sintaxe como por exemplo formas alleas ao sistema lingüístico galego (*había feito, o vin...*)

3º e 4º da ESO: cada erro ortográfico baixa **0'10 puntos**. (Remitímonos aos exemplos anteriores).

11. Recuperación e avaliación da materia pendente

Queremos facilitar mecanismos para que o alumnado coa materia pendente poida recuperala ao longo do curso. Desta maneira, decidiuse proporcionarlle trimestralmente aos/ás alumnos/alumnas afectados/as, un caderno de actividades que deberán entregar aos correspondentes docentes o día da proba parcial. Este material deberá vir con todas as tarefas feitas e ben presentadas. Para todos eles, ademais, haberá tres probas (unha por avaliación) nas que se

repartirá a materia para ser avaliada. Terase en conta, polo tanto, non só as probas escritas senón tamén o esforzo pola materia nunha proporción dun **70%: probas escritas e 30%: caderno de actividades**. A profesora encargada reunirse con este alumnado se así o solicita, para dirixir, guiar o traballo e/ou resolver todas as dúbidas que lle poida xurdir á hora de realizar as actividades do caderno.

As probas escritas terán entre 5 e 10 preguntas e serán valoradas sobre 10. A nota mínima que debe sacar a/o alumna/o é un 5 para poder aplicar logo o 70% do valor desta parte e poder sumarlle a nota acadada da porcentaxe do 30% polas actividades feitas na casa. Cada pregunta terá indicada a puntuación que lle corresponde. A profesora encargada da materia pendente será a que imparte a materia de Lingua galega e literatura na aula de referencia no curso actual. Deste xeito, será esta profesora a que lle reparta o material de traballo e lle faga as probas parciais correspondentes ao alumnado coa materia pendente.

Así mesmo, no caso de non superar a materia sumadas as notas das tres avaliacións, os/as alumnos/as terán dereito a un exame final que se realizará, con toda probabilidade, no mes de maio. Esta proba puntuará sobre 10 e deberá obter como mínimo unha cualificación de 5 para poder superara materia. O redondeo será o mesmo que se comentou anteriormente.

12. Avaliación da práctica docente

A información obtida na avaliación deberá ser utilizada para analizar a nosa intervención educativa e, se é o caso, tomar a decisión de modificala coa finalidade dunha mellor adecuación ás necesidades do alumnado e facilitarlle as axudas necesarias para seguir avanzando no seu proceso formativo. Para isto propónse unha táboa cunha serie de indicadores e cunha escala do 1 ao 4 que cada profesor/a deberá completar ao final de cada avaliación. Aqueles valores que non acaden como mínimo un 2 dentro da escala, serán revisados e comentados entre todos os membros do departamento para poder obter máis puntuación nas avaliacións seguintes.

Indicadores de logro da práctica docente:

	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrecense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados acada estándar.				
11. Ofrecense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
12. Analízanse e coméntanse có alumnado os aspectos mais significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de tutoría orientación.				
15. Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				

13. Avaliación da programación didáctica

A programación será avaliada mediante diferentes mecanismos como enquisas ao alumnado e a reflexión do propio profesorado do departamento tras analizar os resultados académicos obtidos polos rapazada.

Os principais aspectos que se deberán valorar están:

- A contribución da programación ao logro das competencias básicas.
- A adecuación dos obxectivos e do nivel esixido a cada curso académico.
- A distribución de contidos nas distintas avaliacións e os tempos dedicados a cada competencia comunicativa.
- A adecuación da metodoloxía e materiais didácticos.
- A contribución das actividades complementarias e extraescolares á consecución dos obxectivos.

A periodicidade coa que se revisará a programación será ao final de cada avaliación coa finalidade de poder corrixir e/ou modificar erros, temporalización, mecanismos, metodoloxía ou outros aspectos, de maneira que non se repitan nos meses seguintes. Esta revisión levarase a cabo nas reunións de departamento e tras analizar os resultados e o proceso, poderanse engadir ou eliminar contidos con respecto á programación inicial. Ademais, e se é o caso, adoptaranse diferentes medidas que serán recollidas nas actas do departamento.

Para que todo este proceso de avaliación sexa factible e viable, establecemos unha serie de indicadores que serán completados ao final de cada trimestre entre todo o profesorado do departamento.

	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e á temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				

5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Assignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto (no caso de que se use).				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares				
15. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
16. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.				
19. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.				
20. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.				
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
22. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares.				
23. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
24. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
25. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				

27. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
28. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
29. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				

14. Atención á diversidade

A nosa programación non desatenderá á **diversidade da aula** e estará adaptada ás necesidades individuais de cada rapaz/a; isto implica empregar diferentes técnicas para asegurar o progreso educativo de todo o alumnado. Como profesor/a, para atender a esta heteroxeneidade, organizamos a nosa programación de xeito que todo o alumnado acade os mesmos obxectivos pero con estratexias metodolóxicas diferentes. Neste senso, a nosa atención á diversidade materializarase nas unidades didácticas a través das actividades de reforzo e ampliación.

Medidas ordinarias (art. 42 da orde)

Na nosa Comunidade a atención á diversidade está regulada polo Decreto 229/2011 do 7 de decembro e na Orde do 8 de setembro do 2021 que o desenvolve.

Enténdese por atención á diversidade o conxunto de medidas e accións que teñen como finalidade adecuar a resposta educativa ás diferentes características e necesidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións, intereses e situacións sociais e culturais de todo o alumnado.

Os principios xerais de actuación son a normalización, inclusión equidade, igualdade de oportunidades, a non discriminación, flexibilidade e accesibilidade, interculturalidade, promoción da convivencia e participación de toda a comunidade educativa.

A atención á diversidade abrangue a totalidade do alumnado.

Na ESO resulta moi significativa a diversidade de estilos e dificultades de aprendizaxe, intereses, motivacións e expectativas de futuro que presenta o alumnado; de aí a obriga de abordar esta realidade para cumprir o obxectivo fundamental de responder ás necesidades educativas de todos os alumnos.

Dado que se tomaron *Medidas de tipo organizativo* (Reforzo Educativo e Desdobramentos) o profesorado, alén de ter en conta as necesidades do seu grupo, poderá separar o alumnado con maiores dificultades durante estas horas a maiores polo que deseñará estratexias de carácter ordinario, sempre en colaboración co Departamento de Orientación, que permitan atender a diversidade dentro da aula. Estas medidas buscan flexibilizar a programación para responder a unha realidade non homoxénea e inciden no tipo de actividades propostas, na selección dos materiais, nas estratexias organizativas e mesmo nos criterios de avaliación, tomando como referencia os contidos mínimos sinalados. As medidas contempladas son:

- 1.- Secuenciación de contidos que asegure aprendizaxes básicas para todos e coñecementos de maior complexidade para algúns.
- 2.- Agrupamentos flexibles que permiten contextos de aprendizaxe colaborativos (Reforzos, Desdobramentos)
- 3.- Diferentes tempos de realización de actividades en función dos diferentes ritmos de aprendizaxe.
- 4.- Recursos e materiais diferenciados para observar os distintos estilos de aprendizaxe.
- 5.- Criterios de avaliación que contemplen os diferentes puntos de partida e os diferentes graos de consecución de obxectivos.
- 6.- Actividades de ensinanza-aprendizaxe variadas e con diferente nivel de dificultade, entre as que tamén se contemplan:

Actividades de reforzo para os alumnos que non seguen o ritmo de aprendizaxe do grupo. Nun caso como o da lingua galega, a bagaxe previa non é a mesma en todos os alumnos. Polo tanto, contéplanse actividades de distinto grao de dificultade (interferencias do castelán, coñecementos sobre ortofonía, expresións, locucións ou frases feitas, etc.) para cada nivel axeitado. No apartado de literatura e tipoloxía textual, inclúranse comentarios de textos sinxelos guiados mediante unha serie de preguntas que inciden nos aspectos e características máis relevantes destes. Por último, contéplanse mecanismos de cooperación que evidencian a función comunicativa da lingua nun ambiente

de socialización propiciatorio (tormentas de ideas, corrección colectiva, traballos en grupo ou postas en común).

Actividades de recuperación para os alumnos que non acadan os obxectivos previstos ao final de cada secuencia. Consistirán en exercicios, así como lecturas de fragmentos de obras literarias que axuden a comprender o autor, a súa obra e a época en que está escrita, e que tamén se usan para ler en voz alta, facer resumos e comentarios guiados de textos, expor a opinión etc.

Actividades de ampliación para os alumnos que avanza a un ritmo de aprendizaxe maior e así desenvolver máis polo miúdo cuestións relativas a autores determinados en cada unidade (análise de textos, breves investigacións, máis lecturas etc.) que favorezan o traballo autónomo e permitan a cada alumno e alumna aplicar o ritmo e a forma de traballo máis axeitada ás súas características individuais.

Medidas extraordinarias

En ocasións, e por diversos motivos, as medidas ordinarias non son suficientes, por iso debemos ter programadas unha serie de medidas extraordinarias para aquel alumnado que presente ben por eivas na adquisición de coñecementos ou ben por amosar un nivel intelectual superior ao do resto do grupo. Deste xeito, e de darse o caso, as medidas serán diferentes, xa que precisaremos a axuda e colaboración do profesorado especialista en Pedagogía terapéutica co cal nos coordinaremos desde o departamento para levar a cabo unha adaptación curricular e procurar que o/a alumno/a acade os obxectivos específicos que se lle estableceron.

15. Actividades complementarias e extraescolares

Charlas con algúns dos autores das obras literarias que os alumnos/as deben ler este ano. Serán organizadas polo departamento ou en colaboración con outros departamentos e entidades (Biblioteca, ENDL, Concello...) e dependerán da

dispoñibilidade dos/as escritores/as e as editoriais e das lecturas escollidas polo alumnado. Concretarase nas actas de departamento.

Visita cultural a Santiago: Está previsto saír co alumnado a Santiago no 2º ou 3º trimestre para acudir a algún evento cultural (cinema, teatro, exposicións na Cidade da Cultura). Temos outras dúas alternativas, no caso de non poder realizar a visita á Cidade da Cultura: visitar o Museo do Pobo Galego ou facer unha visita guiada á Biblioteca Ánxel Casal.

Participación no concurso XXI de relato oral de Tíralle da lingua organizado pola AS-PG.

Visita cultural a Rianxo para visitar a Casa de Castelao, de Rafael Dieste e a Casa museo de Manuel Antonio. Prevese facer no 2º trimestre co alumnado de 3º e 4 ESO.

Actividades para o Día das Letras Galegas: Son actividades previstas para todo o alumnado que se levarán a cabo a longo do mes de maio.

Actividades propostas:

- Charlas de autores.
- Concursos literarios (poesía, relato,...) e entrega de premios.

Existe a posibilidade de engadir algo máis para esta festividade que xurda ao longo do curso.

Se ao longo do curso xorden actividades relacionadas coa materia que consideremos interesantes para o alumnado serán levadas a cabo.

16. Plan lector

A lectura é un dos piares básicos da aprendizaxe xeral do alumnado: todas as áreas do currículo precisan para o seu estudo do exercicio da lectura. Cómpre, polo tanto, formar lectores que dominen as diferentes estratexias lectoras: localizar datos, informarse, gozar, aprender... Conforme ao establecido no Anexo V do Decreto 133/2007, do 5 de xullo, polo que se regulan as ensinanzas da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia, no seus artigos 19.2/24.7/25.5 “a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a

comunicación audiovisual, as tecnoloxías da comunicación e da información e a educación en valores traballaranse en todas as áreas”.

De acordo co anterior, esta programación inclúe as intervencións do departamento destinadas ao fomento da lectura cos seguintes **obxectivos**:

- Desenvolver a competencia lectora.
- Favorecer a competencia literaria.
- Educar no uso crítico da información.
- Fomentar o hábito da lectura.
- Apoiar a adquisición das competencias básicas lingüística, tratamento da información e dixital.

Para isto, o Departamento propón as seguintes medidas:

Conforme ao artigo 26.2 do decreto 133/2007, e segundo o disposto no Proxecto Lector do centro aprobado no curso 2021-22, dedicarase un tempo á práctica da lectura nas aulas de lingua galega e literatura e ámbito sociolingüístico implementando estratexias de comprensión lectora para formar lectores competentes e crear e consolidar hábitos de lectura no alumnado. Para iso, botarase man das lecturas propostas nos diferentes libros de texto, na listaxe de lecturas obrigatorias e voluntarias do departamento e de textos diversos relacionados cos contidos da materia.

O proxecto lector estipula entre 25 ou 15 minutos de lectura diaria dependendo da carga horaria da materia. Haberá un calendario en cada aula indicando a que sesión corresponde no día. As aulas contan con Biblioteca de Aula.

O novo proxecto lector propón como obxectivo reformular o modelo de “Hora de Ler” coa intención de aproveitar mellor as súas posibilidades educativas. Como? Preparando material temático por parte do Equipo de Biblioteca do centro e distribuíndo as lecturas temáticas semanal ou mensualmente (Día da prensa; Día da poesía...)

Polo que se refire á biblioteca escolar, o Departamento colaborará no seu fomento do seguinte xeito:

- Potenciación como recurso de aprendizaxe a onde terá que acudir o alumnado para a realización dos traballos académicos esixidos para superar a materia.
- Actividades de busca de información para o alumnado (manexo de diferentes fontes de información en formato libro e nos soportes multimedia) e de potenciación da capacidade de investigación (proposta de traballos de investigación vinculados aos contidos –literatura, sociolingüística, cultura e actualidade galegas...- e aos diferentes niveis).
- Mostra de libros recomendados polo alumnado e de novidades editoriais en relación ás efemérides relacionadas co mundo do libro: Día Internacional do Libro, Día das Letras Galegas, Día da Muller (libros para a igualdade), lecturas para as vacacións, etc.
- Colaboración cos boletíns informativos da Biblioteca incorporando contidos: últimas novidades editoriais, recensións do alumnado, novas relacionadas co libro galego, etc...
- Participación no blogue educativo do EDLG e na bitácora da Biblioteca, que acollen informacións e contidos relacionados coa materia.
- Para a aplicación do Plan lector propoñemos unha lista de lecturas optativas, adaptadas a cada nivel educativo para que a alumna ou alumno, de maneira individual ou colectiva, lea e elabore unha reseña da obra (escaneando a portada, facendo un resumo do argumento, dando algunha información sobre a autora ou autor, temática, xénero...). Este traballo será exposto no taboleiro da aula e nos corredores do centro para potenciar a lectura da obra por parte das demais alumnas e alumnos do centro.

A lista proposta pode ser a seguinte:

- Bala perdida, M. Rivas, Alfaguara Obradoiro.
- Matilda, Roald Dahl, Alfaguara Obradoiro.
- Manolito ten un segredo, Elvira Lindo, Alfaguara Obradoiro.
- Eu tampouco me chamo Flanagan, A. Martín / Jaume Ribera, Xerais.
- Cando petan na porta pola noite, X. Docampo, Xerais.
- O libro das viaxes imaxinarias, X. Docampo,

- Ameazan a Antártida, R. Caride Ogando, Xerais.
- O tempo das palabras en voz baixa, Anne- Lise Grobety, Xerais.
- A pantasma de Canterville, Oscar Wilde, Xerais.
- A casa da luz, X. Docampo, Xerais.
- Memorias dun raposo, A. Reigosa, Xerais...
- Memorias dun neno labrego, Xosé Neira Vilas.
- A cova das vacas mortas, Jaureguizar
- Jules Verne e a vida secreta das mulleres planta, Leticia Costas, Xerais
- 20.000 leguas de viaxe submarina, Jules Verne
- A volta ao mundo en 80 días, Jules Verne
- Os Papalagui, Tuiavii de Tiavea.
- A pel do mundo, Berta Dávila
- As viaxes de Gulliver, Johnatan Swifft
- A illa do tesouro, R.L. Stevenson
- Os nenos da varíola, María Solar, Galaxia
- Vivir na fin do mundo, Christina Lilliestierna
- Plasticus maritimus, unha especie invasora, Ana Pego
- Nordeste, Daniel Asorey
- Nemo. O rapaz sen nome, David Morossito

17. Docencia telemática

En relación á situación sanitaria que estamos a pasar, deberemos atender a varios escenarios posibles durante este curso académico. En primeiro lugar, respectaremos estritamente as normas anti-covid do centro que van desde a ventilación da aula ata a hixiene das mans. Todo o claustro debe participar e respectar as normas para evitar contaxios durante o curso académico. Con todo, se un alumno ou unha alumna non asiste a clase por mor da Covid durante parte dun trimestre ou curso, contemplamos o seguinte:

O/a alumno/a está en corentena por ser contacto directo:

➤ Manterase unha comunicación estreita co devandito alumno ou alumna a través de distintos soportes(mensaxería EDIXGAL, Aula virtual, correo electrónico, espazo ABALAR ou mesmo chamadas telefónicas).

➤ O alumno ou alumna en corentena deberá facer o traballo de clase.

➤ Se a persoa está confinada coincidindo co exame, faráselle o devandito exame cando se reincorpore e cunhas datas flexibles para que o poida superar sen dificultades.

O alumno ou a alumna é positivo en Covid:

➤ Entendemos que está de baixa xa que se trata dunha enfermidade, polo tanto, o alumno ou alumna contaxiado non terá a obriga de seguir as clases de xeito virtual aínda que, se así o desexa, asistirá en videoconferencia. Por outra banda, facilitarase todo o material necesario a través da Aula virtual para que o alumno/a poida seguir formándose dende a casa.

➤ Se coincide con algún tipo de probas, faráselle a devandita proba cando se reincorpore e cunhas datas flexibles para que a poida recuperar sen maior dificultade.

18. Referencias normativas

- Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación (LOE), modificada pola Lei orgánica 3/2020, do 29 de decembro (LOMLOE).
- Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato (BOE do 3 de xaneiro de 2015).
- Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato (BOE do 29).
- Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia(DOG do 29). No caso das programacións didácticas

de Educación Primaria, Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 9).

- Orde do 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo ea súa oferta (DOG do 21).
- Resolución do 27 de xullo de 2015, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións no curso académico 2015/16 para a implantación do currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29).

En Cuntis, a 19 de setembro de 2022

A xefa do Departamento de Lingua galega e literatura

Carmiña Blanco Sieira